

משפחות בסכסוך משפטי והתערבות על-פי חוק

משפחות ויחידים המטופלים בתחום חוק הסעד סדרי דין

העובדים הסוציאליים לעניין סדרי דין הינם עובדים סוציאליים בעלי ניסיון בעבודה סוציאלית של לפחות שלוש שנים שעוברים הכשרה ייחודית לתפקיד זה.

עובדים סוציאליים לעניין סדרי דין נדרשים לכתוב חוות דעת מקצועיות בעניין קטינים וחסיים, להלן, תסקיר, לערכאות המשפטיות- על פי רוב לבתי המשפט לענייני משפחה ובתי הדין הדתיים.

בשנת 2013 ניתן שירות ללמעלה מ – 20,000 משפחות ונכתבו 24,562 תסקירים המהווים עליה של 1,200 תסקירים לעומת אשתקד.

התסקירים שמוגשים על ידי עוסקים לחוק הסעד סדרי דין הינם חוות דעת מקצועיות אודות משפחות וילדיהם בנושאים הבאים:

- במצבי פירוד וגירושין.
- במצבי אלימות במשפחה.
- בהמלצות אודות אפטרופוס מתאים לקטינים יתומים, קשישים, חולי נפש, מפגרים, חולים כרוניים ואחרים.
- בבקשות להיתר נישואין לקטינים מתחת לגיל 17
- בבקשות להכרה באבהות.
- בבקשות להמרת דת.
- במצבים של חטיפת ילדים בין מדינות החתומות על אמנת האג ובמצבי חטיפות ילדים בתוך מדינת ישראל.
- במקרים הומניטאריים – חוות דעת בעניין הורים חסרי מעמד לטובת ילדיהם בעלי אזרחות ישראלית.
- בבקשות להתערבות רפואית דחופה.
- בבקשות לשינוי שם משפחה של קטינים.
- בבקשות לשימוש בזרע לאחר המוות.

מספר עובדים הסוציאליים לחוק הסעד סדרי דין- בשנת 2013 היו בארץ 750 עובדים סוציאליים לעניין סדרי דין בעלי מנוי לכלל התחומים בחלקיות משרה, ועוד 500 לתחום אפטרופסות לקשיש לאדם המפגר ובתחום השיקום, כולם בחלקיות משרה לא מוגדרת.

סה"כ מועסקים כ- 300 תקנים בתחום סדרי דין (חיוב העסקה לפחות ברבע תקן כמדיניות השירות).

עובדים סוציאליים מחוזיים לחוק הסעד סדרי דין - בשנת 2013 היה מחסור בעו"ס מחוזיים. בסוף שנת העבודה הועסקו במשרד הרווחה 12 עובדים סוציאליים מחוזיים לחוק הסעד סדרי דין ששכולם עוסקים בפיקוח בשירות לרווחת הפרט והמשפחה, וארבע מרכזות שירותים שמשמשות גם כעו"ס מחוזית. עיסוק במספר תפקידים גורם לכך שבפועל יש רק כ-9 משרות של עו"ס מחוזי לעניין סדרי דין בכל הארץ, האמורים לפקח לייעץ ולקיים בקרה על עבודת סדרי דין במחלקות לשירותים חברתיים.

מחוז דרום 1 עובדים סוציאליים מחוזיים לחוק הסעד סדרי דין בחלקיות משרה + מרכזת.
מחוז צפון 5 עובדים סוציאליים מחוזיים לחוק הסעד סדרי דין בחלקיות משרה + מרכזת.
מחוז ת"א 3 עובדים סוציאליים מחוזיים לחוק הסעד סדרי דין בחלקיות משרה + מרכזת.
מחוז ירושלים 3 עובדים סוציאליים מחוזיים לחוק הסעד סדרי דין בחלקיות משרה + מרכזת.

נתונים סטטיסטיים על פעילות עובדים סוציאליים לחוק הסעד סדרי דין לשנת 2013

בשנת 2013 נכתבו 24,562 תסקירים בתחום סדרי דין המהווים עליה של 5% מאשתקד. בגלל מצוקת כוח אדם והיעדר תקינה מותאמת לצרכים, גם השנה עדיין ממתונות 2,231 משפחות - ילדים וחסויים למעורבות עובדים סוציאליים לחוק הסעד סדרי דין ע"מ שייכתב ויוכן תסקיר לערכאה השיפוטית.

עו"ס"ם לעניין סדרי דין נתנו שירות השנה ללמעלה מ- 20,000 משפחות, מתוכן 10,398 משפחות טופלו בתחום הגירושין או הפירוד.

מתוך המשפחות שטופלו עקב גירושין או פירוד :

- 2,182 משפחות מטופלות מעבר לשנתיים. ו-1,044 משפחות מטופלות למעלה מארבע שנים. המדובר בעלייה משמעותית של מספר משפחות הממשיכות את מאבק הגירושין שלהן לאורך שנים. המשך מאבק זה מעיד על פגיעה מתמשכת בקטינים.
- עבור 4,941 משפחות ניתנו סמכויות לעובדים הסוציאליים לעניין סדרי דין לקבוע את שינוי חלוקת זמני השהות של הילדים עם כל אחד מהוריהם. כמות צווי ההסמכה עלתה השנה בלמעלה ב- 5% לעומת שנה שעברה.
- מתוך 4,370 משפחות עם קשיים ניכרים בקשר בין הקטין לאחד מהוריו ב - 1,293 משפחות הצליחו לחדש קשר.

כמידי שנה, הנתונים מעידים על מחסור במשאבים.

בשנת 2013 הייתה ירידה במספר בעלי מינוי לתפקיד על כל היבטיו (בחלקיות משרה), לעומת זאת הייתה עליה של 5% במספר התסקירים ועלייה של 5% במספר ההסמכות להן נדרשו עובדים סוציאליים לעניין סדרי דין. ע"מ להיענות לבקשות הערכאות המשפטיות ולכתוב חוות דעת בעבור ילדים במצבי פירוד וגירושין הנמצאים בסיכון, בעבור חסויים הזקוקים למינוי אפוטרופוס ועוד - נדרשת **תוספת משמעותית של כוח אדם**. היענות מותאמת לדרישות הערכאות השיפוטיות תתאפשר רק אם יתווספו **תקנים מלאים עבור עובדים סוציאליים לחוק הסעד סדרי דין – ברשויות המקומיות בסך של 150 משרות מלאות** ותוספת של לפחות 4 תקנים מלאים לעובדים הסוציאליים המחוזיים לחוק הסעד סדרי דין.

סיכום פעילות ייחודיות ויעדים לשנת 2013:

- ממשיכה התוכנית הניסיונית של תאום הורי בתחנות לטיפול משפחתי, במחוז צפון, ובמספר מועט של רשויות במחוז מרכז, גם השנה טרם תוקצבה. **יעד לשנת 2014 פיתוח התוכנית באופן פורמאלי והרחבתה לכל הארץ.**
- בשנת 2012 סדרי דין החלו בהכנת מסמך עבודה על פי תוצאות בתחום תסקירי האישות. בשנת 2013 החלה תוכנית הטמעה בקרב 100 עובדים סוציאליים לעניין סדרי דין. עבודה בתחום התאפשרה בזכות אגף המחקר וההכרשה של משרד הרווחה יחד עם מכון חרוב, אשר פעל וסייע לממן את עלות העבודה. ובזכות ליווי מקצועי של מכון " ROM".
יעד לשנת 2014 הפעלת הפיילוט אל מול הערכאות השיפוטיות.
- השנה התקיימו 913 ועדות תסקירים, זאת בהעדר כוח אדם מקצועי. **יעד לשנת 2014 פיתוח ועדות תסקירים אשר יכללו פסיכולוגים ופסיכיאטרים.**
- לשנת 2014 הוגש מסמך תוכניות מקיף למשפחות במשבר גירושין. מתוך כוונה לתת מעטפת טיפולית לבני המשפחה עם הדגשה לאבות מורחקים בהליכי גירושין.

סיכום שנת עבודה – 2013 – סה"כ תסקירים 24,562

מספר תסקירי אישות						מספר משפחות מטופלות באישות						
סה"כ אישות סה"כ	בית דין דרוזי	בית דין כנסייתי	בית דין השרעי	בית דין הרבני	ביהמ"ש לענייני משפחה	סה"כ משפחות	בית דין דרוזי	בית דין כנסייתי	בית דין השרעי	בית דין הרבני	ביהמ"ש לענייני משפחה	שם המחוז
5,055	32	4	427	570	4,022	3,296	27	4	347	321	2,597	חיפה
4,953	--	--	130	715	4,108	4,024	--	--	125	631	3,268	ת"א
2,582	--	--	228	401	1,953	1,884	--	--	230	321	1,333	ירושלים
1,316	1	1	82	157	1,075	1,194	1	1	29	145	1,018	דרום
13,906	33	5	867	1,843	11,158	10,398	28	5	731	1,418	8,216	סה"כ

תסקירי אלימות			אפטרופוס ערכאות			תסקירי אפטרופוסות						שם המחוז
סה"כ	שלום	משפחה	סה"כ אפטרופוס בית הדין השרעי	סה"כ אפטרופוס בית המשפט	סה"כ	אחר/שיקום	אוטיסטיים	קשיש	חולה נפש	מפגר	קטין	
736	29	707	163	2,463	2,626	185	357	1,158	273	385	268	חיפה
308	19	289	72	3,511	3,583	295	102	2,240	362	302	282	ת"א
44	11	33	15	1,749	1,764	189	27	1,090	143	201	114	ירושלים
195	62	133	36	878	914	93	22	465	83	94	157	דרום
1,283	121	1,162	286	8,601	8,887	762	508	4,953	861	982	821	סה"כ

המתנה לתסקיר				סוגי תסקירים								שם המחוז
סה"כ המתנה	המתנה אלימות	המתנה לאפוט'	המתנה אישות	סה"כ	מקרים הומניטרים	התערבות רפואית	אבהות	המרת דת	שינוי שם	היתר נישואין	אמנת האג	
588	22	265	301	193	10	--	88	31	52	6	6	חיפה
1,095	13	397	685	139	17	8	65	4	38	4	3	ת"א
369	4	103	262	65	1	1	42	9	10	1	1	ירושלים
179	10	41	128	89	11	9	45	12	10	1	1	דרום
2,231	49	806	1,376	486	39	18	240	56	110	12	11	סה"כ

עדות בערכאה משפטית					
סה"כ	מחוזי עליון	בית הדין השרעי	בית הדין הרבני	בית המשפט	עדות בערכאה משפטית
428	--	39	26	363	חיפה
286	3	11	44	228	ת"א
246	--	4	44	198	ירושלים
97	--	5	3	89	דרום
1,057	3	59	117	878	סה"כ

שם המחוז	המלצות למשמורת			משפחות בקונפליקט גבוה				תלונות	
	מס' המלצות למשמורת האב	מס' המלצות למשמורת האם	מס' המלצות להורות משמורת משותפת	מס' משפחות * מס' משפחות בקונפליקט גבוה	מס' משפחות עם קשיים בקשר/הסדרי ראייה	מס' משפחות מטופלות מעל שנתיים	מס' משפחות מטופלות מעל 4 שנים	מס' משפחות בהן חודש הקשר	מס' תלונות כנגד פקידי סעד
חיפה	249	1,256	265	1,422	1,165	761	508	361	106
ת"א	298	1,432	334	2,247	2,139	993	415	561	193
ירושלים	145	753	130	657	589	210	62	177	58
דרום	90	355	69	436	477	218	59	194	21
סה"כ	782	3,796	798	4,762	4,370	2,182	1,044	1,293	378

משפחות בקונפליקט גבוה		
שם המחוז	19/68	מספר ועדות תסקירים
חיפה	1,642	250
ת"א	2,559	470
ירושלים	407	122
דרום	333	71
סה"כ	4,941	913

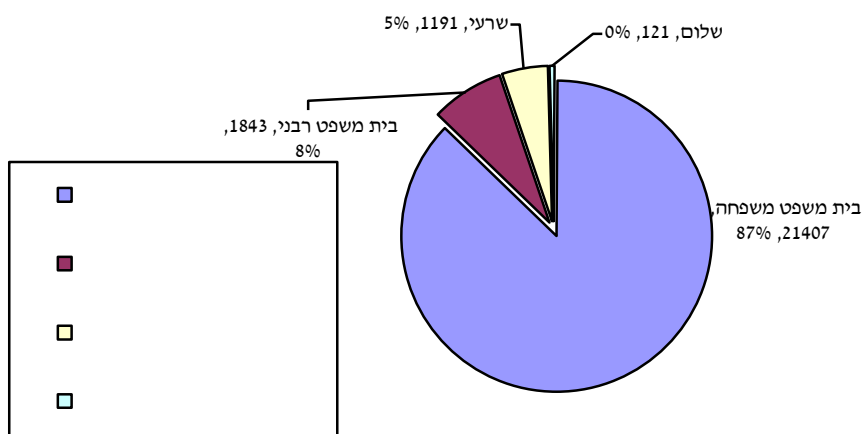
S-60

נתוני תסקירים ופעילות פקידי הסעד לסדרי דין שנת 2013

סה"כ 24,562 תסקירים

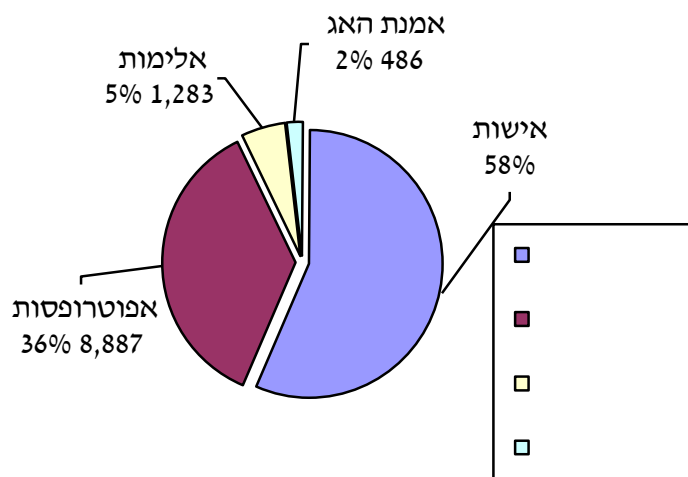
התפלגות כל סוגי התסקירים לפי ערכאה משפטית

סוג התסקיר	בית משפט משפחה	רבני	שרעי כנסייתי דרוזי	בית משפט השלום
כמות	21,407	1,843	1,191	121
באחוזים	87%	8%	5%	0.0049%

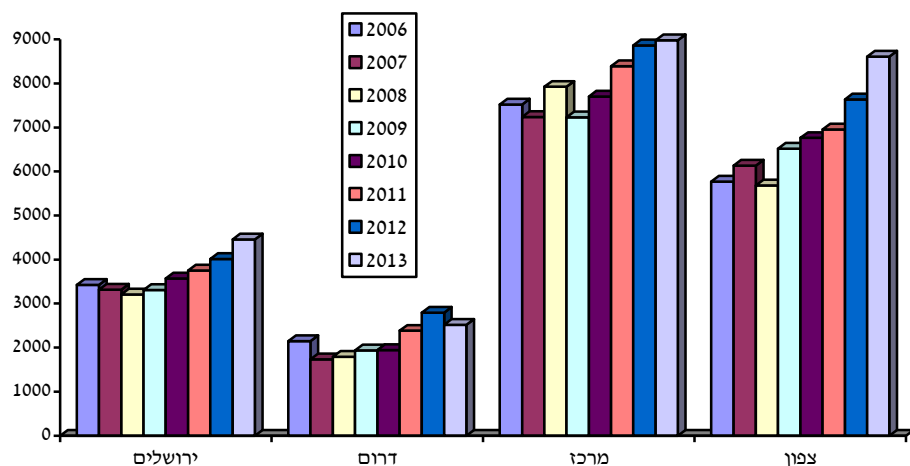
התפלגות לפי סוגי תסקירים

סוג התסקיר	תסקירי אישות	תסקירי אפטרופסות	תסקירי אלימות (צו הגנה)	אמנת האג היתרי נישואין ואחרים
כמות	13,906	8,887	1,283	486
באחוזים	58%	36%	5%	2%

התפלגות מספר תסקירים לאורך שנים על פי מחוזות

שנה / מחוז	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
מחוז ירושלים	3,425	3,313	3,210	3,311	3,570	3,753	4,016	4,455
מחוז הדרום	2,146	1,734	1,792	1,938	1,942	2,383	2,790	2,514
מחוז תל אביב והמרכז	7,519	7,237	7,925	7,234	7,702	2,990	8,868	8,983
מחוז חיפה והצפון	5,772	6,132	5,681	6,519	6,763	6,954	7,639	8,610
סה"כ	18,862	18,416	18,608	19,011	19,977	21,480	23,313	24,562

טבלה סמכויות על פי סעיפים (19 ו- 68) בחוק הכשירות המשפטית והאפוסטרופסות התשכ"ו - 1962

המחוז	2009	2010	2011	2012	2013
חיפה	1,345	1,300	1,328	1,439	1,642
ת"א	2,193	2,085	2,243	2,422	2,559
ירושלים	400	347	233	452	407
דרום	330	255	243	368	333
סה"כ	4,268	3,987	4,052	4,681	4,941

